

Paikallinen maaseudun kehittämis- strategialuonnos

Enonkoski-Heinävesi-Savonlinna
OHJELMAKAUSI 2014–2020

PIÄLLYSMIES RY

Paikallinen Leader-toimintaryhmä

Johdanto

Leader-toimintatapa on vakiinnuttanut paikkansa niin Suomessa kuin muuallakin EU:n alueella erinomaisena paikallisen kehittämisen työkaluna. Piällysmies ry on maaseudun kehittämissyhdystys, jonka tehtävänä on lisätä alueen elinvoimaisuutta ja auttaa maaseudun eri toimijoita osallistumaan ja vaikuttamaan oman toiminta-alueensa kehittämiseen.

Piällysmies ry:n alueen maaseudun kehittämissstrategiassa luodaan pohjaa ohjelmakauden 2014 – 2020 toteutukselle. Strategiassa kerrotaan suuntaviivat ja tavoitteet.

Strategia-asiakirja on tässä vaiheessa ohjelmavalmistelua vielä luonnos. Paikallista maaseudun kehittämissstrategiaa työstetään vielä kesän 2013 aikana.

Sisällysluettelo

1	Piällysmies ry uuden ohjelmakauden kynnyksellä	3
1.1	Alueen kuvaus	
1.1.1	<i>Toiminta-alue</i>	
1.1.2	<i>Väestö</i>	
1.1.3	<i>Työllisyys ja koulutus</i>	
1.1.4	<i>Elinkeinot</i>	
1.1.5	<i>Kolmassektori</i>	
1.2	Piällysmies ry:n toiminta-alueen SWOT	
2	Kuluvan ohjelmakauden 2007-2013 tulokset ja alustava arviointi	8
2.1	<i>Toimintalinja 1. Maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen</i>	
2.2	<i>Toimintalinja 2. Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen</i>	
2.3	<i>Toimintalinja 3. Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen</i>	
2.4	<i>Toimintalinja 4. Leader -toiminta</i>	
2.5	<i>Väliarviointi vuosista 2007-2010</i>	
3	Strategian kuvaus, painopisteet ja tavoitteet	9
3.1	<i>Tuetaan palvelutoimintaa ja maaseutuasumista10</i>	
3.2	Tuetaan ihmisten hyvinvointia	
3.3	Tuetaan kestäväää kehitystä	
3.4	Tuetaan elinkeinoja	
3.5	Panostetaan nuoriin	
4	Strategian valmisteluprosessi.....	16
4.1	Yhteensovittaminen	
5	Toimintasuunnitelma.....	16
5.1	Verkostojen hyödyntäminen ja yhteistyö	
5.2	Aktivointi, tiedottaminen, hankeneuvonta ja hankkeiden toiminnan seuranta	
5.3	Piällysmies ry:n omat hankkeet	
5.4	Hankkeiden valintakriteerit	
5.4.1	<i>Yleiset valintakriteerit</i>	
5.4.2	<i>Yritystuen valintakriteerit</i>	
6	Strategian hallinnon ja seurannan järjestäminen.....	19
6.1	Yhdistyksen jäsenet, hallitus ja henkilökunta	
6.2	Piällysmies ry:n toimintatapa ja kyky hoitaa julkista rahoitusta	
6.3	Toiminnan ja strategian toteutumisen seuranta..	
7	Strategian rahoitussuunnitelma	21
7.1	Suunnitelma rahoituksen jakautumisesta strategian painopistealueille	
7.2	Suunnitelma rahoituksen jakautumisesta hanketyypeille	
7.3	Rahoitusneuvottelut kuntien kanssa	

1 Piällysmies ry uuden ohjelmakauden kynnyksellä

1.1 Alueen kuvaus

1.1.1 Toiminta-alue

Piällysmies ry:n toiminta-alueen muodostavat Savonlinnan kaupunki (maaseutualueet), Enonkosken ja Heinäveden kunnat. Vuoden 2013 alusta kuntien lukumäärä supistui kolmeen, kun Kerimäki ja Punkaharju ja Savonlinna yhdistyivät. Piällysmies ry jatkaa alueneuvotteluja Savonlinnan kaupungin ja ELY-keskuksen kanssa ennen lopullisten rajojen sopimista Savonlinnan kaupunkialueen ympärille. Naapuritoimintaryhmien kanssa on sovittu toiminta-alerajauksesta, joka pysyy entisellään.

Piällysmies ry:n toiminta-alueen asutus on harvaa ja Saimaan vesistöjen pilkkomaa. Asukastiheys on 10,1 henkilöä/ maakm².

Alueen pinta-alasta lähes puolet on vettä (1 771 km²). Veden laatu on pääosin joko hyvää tai erinomaista. Alueen muikkukannat ovat hyvät. Kalatalouden toimintaedellytyksiin ollaan satsaamassa merkittävästi mm. Kerimäelle rakennettavalla kalalogistiikkakeskuksella. Alueen vesialueista merkittävä osa on Saimaan norpan asuinaluetta ja se vaatii suojelun ja kalastuksen yhteensovitusta, jossa viime aikoina on edistytty.

1.1.2 Väestö

Yhdistyksen alueella sijaitsevilla kunnissa asui vuoden 2012 lopussa yhteensä noin 42 000 henkilöä. Varsinainen yhdistyksen toiminta-alueen asukasluku (31.12.2012) oli noin 20000 henkilöä (Enonkoski, Heinävesi ja Savonlinnan maaseutualueet). Väestön ikääntyminen ja väheneminen aiheuttavat haasteita palveluiden järjestämiseen. Väestön ikääntyessä haasteeksi muodostuu alueen tasapainoinen kehittäminen niin, että peruspalveluiden saatavuus turvataan myös haja-asu-tustusalueilla.

Alueella oli 10 484 kesämökkiä vuonna 2011. Kesäaikaan alueen väkimäärä jopa kaksin-kertaistuu. Osa-aikaiset asukkaat ovat kasvava palveluiden käyttäjäryhmä, koska vapaa-ajan asunolla vietetään entistä pitempiä jaksoja vuodesta. Väestön ikääntyessä aktiiviset eläkeläiset tulevat myös olemaan yhä merkittävämpi maaseudun palveluiden käyttäjäryhmä.

VÄESTÖTILASTO (Lähde: Tilastokeskus/kuntatiedot 31.12.2011)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	Yhteensä / k-a
Väkiluku	36 854	1 566	3 827	42247
Väkiluvun muutos, % 2010 - 2011	-0,6	-3,0	-2,2	-1,9
0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	13,6	12,8	12,7	13,0
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	62,2	57,3	57,3	58,9
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, %	24,3	29,9	30,0	28,1
Eläkkeellä olevien osuus väestöstä, %	31,6	38,3	40,0	36,6

ASUMINEN (Lähde: Tilastokeskus/kuntatiedot 31.12.2011)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	Yhteensä/k-a
Asutokuntien lukumäärä	18 509	729	1 916	21 154
Vuokra-asunnossa asuvien asutokuntien osuus, %	29,1	18,5	20,4	22,7
Rivi- ja pientaloissa asuvien asutokuntien osuus asutokunnista, %	59,4	96,4	83,6	79,8
Kesämökkien lukumäärä	8 050	719	1 715	10 484

1.1.3 Työllisyys ja koulutus

Alueella oli vuonna 2010 yhteensä 15 541 työpaikkaa. Työttömyysaste oli alueella vuoden 2011 lopussa 15,0 %. Eniten työpaikoista oli palvelutyöaloilla eli 65 %. Alkutuotanto työllisti 13,8 %.

Taloudellinen huoltosuhde (montako työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti) on alueella 1,9, mikä on Etelä-Savon keskiarvoa (1,58) korkeammalla tasolla. Syynä tähän ovat ikääntyvän väestön suuri osuus ja muuta maakuntaa korkeampana pysytellyt työttömyys.

TYÖMARKKINAT (Lähde: Tilastokeskus/kuntatiedot 31.12.2011)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	Yhteensä / k-a
Kunnassa olevien työpaikkojen lukumäärä 31.12.2010	13 780	458	1 303	15 541
Työllisten osuus 18-74-vuotiaista, % 31.12.2011	52,9	48,8	48,1	49,9
Työttömyysaste, % 31.12.2011	14,4	17,0	13,6	15,0
Kunnassa asuvan työllisen työvoiman määrä 31.12.2011	13 985	528	1 288	15 801
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisestä työvoimasta, % 31.12.2010	88,2	58,7	80,2	75,7

Korkeakoulutusta Savonlinnassa antaa Itä-Suomen yliopisto, jonka yksiköitä kaupungissa toimii kaksi. Ammattikorkeakouluopetusta tarjoaa Mikkelin ammattikorkeakoulu ja amma-tillista koulutusta Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto SAMI. Lisäksi alueella toimii kattava peruskoulu- ja lukioverkosto. Muita alueella toimivia koulutuslaitoksia ovat muun moassa Puruvesi-opisto, Linnalan opisto, Soisalo-opisto, Itä-Karjalan kansanopisto, Savonlinnan kesäyliopisto, Savonlinnan kristillinen opisto, Tanhuvaaran urheiluopisto ja Valamon kansanopisto.

OPPILAITOKSET (Lähde: Wikipedia.fi)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	Yhteensä
Peruskoulut	20	1	3	24
Lukiot	5		1	6
Ammattikorkeakoulut	1			1
Korkeakoulut	1			1
Muut oppilaitokset	6		2	8

1.1.4 Elinkeinot

Maatilojen lukumäärä on jatkuvassa laskussa ja keskimääräinen peltopinta-ala nousussa. Vuonna 2012 maatiloja oli Enonkoskella 68, Heinävedellä 89, Kerimäellä 122, Punkaharjulla 88 ja Savonlinnassa 194.

Metsällä on suuri merkitys alueen toimeentulolle ja hyvinvoinnille. Seudun teollinen selkäranka, mekaaninen metsäteollisuus, nojaa pitkälti alueen metsävarantoon ja osaavaan työvoimaan. Maaseudun sivuelinkeinojen merkitys on kasvanut monessa tapauksessa entisestä sivuelinkeinosta on muodostunut pääelinkeino. Ulkomaalaisen työvoiman merkitys on myös kasvanut erityisesti työvoimavaltaisessa tuotannossa. Langattomat internet yhteydet mahdollistavat palveluiden käyttämisen ja tuottamisen maaseudulla, mutta on ensiarvoisen tärkeää että yhteydet edelleen kehittyvät taajamien tahtiin, koska tuotanto – ja palveluliiketoiminta on jo tullut riippuvaiseksi ICT-sovelluksista.

Matkailu ja nk. kakkosasuminen ovat tuoneet maaseudulle työmahdollisuuksia, joissa on vielä paljon kehitettävää palveluiden tarpeen ja saatavuuden kohdentamisessa. Verkostoituminen vaatii myös uudenlaisia rakenteita, jotta palvelutyölle saadaan riittävät toimintaedellytykset

TYÖPAIKAT (Lähde: Tilastokeskus/kuntatiedot 31.12.2011)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	K-a / yhteensä
Alkutuotanto % 31.12.2010	6,6	22,9	12,0	13,8
Jalostus % 31.12.2010	21,0	10,0	25,9	19,0
Palvelut % 31.12.2010	70,4	64,8	59,9	65,0
Toimialtaan tuntemattomat % 31.12.2010	2,0	2,2	2,1	2,1
Taloudellinen huoltosuhte, työvoiman ulkopuolella tai työttömänä olevat yhtä työllistä kohti 31.12.2011	1,64	1,97	1,97	1,9
Yritystoimipaikkojen lukumäärä 2011	2 300	128	279	2 707

1.1.5 Kolmassektori

Alueella toimii kaikkiaan 53 kyläyhdistystä ja n. 350 erilaista järjestöä kulttuurin, urheilun, politiikan ja muun vapaan kansalaistoiminnan alueelta. Aktiivisella järjestötoiminnalla on alueella niin historian kuin nykypäivänkin valossa erittäin suuri merkitys.

Nykyisellä ohjelmakaudella kylien suunnitelmallinen kehittäminen on lisääntynyt. Kylien alueella toimivien järjestöjen kanssa on toteutettu monimuotoista hankeyhteistyötä.

Kunta- ja palvelurakenteen muuttuessa ja palvelujen järjestämistä koskevien muutostrendien paineessa kuntien ja kolmannen sektorin suhteen merkitys kasvaa. Järjestöt ja kolmas sektori nähdään tulevaisuudessa myös julkisten palvelujen täydentäjänä, palvelujen tuottajana ja myyjänä.

KYLÄT JA TAAJAMAT (Lähde: Wikipedia.fi)	Savonlinna	Enonkoski	Heinävesi	Yhteensä
Kaupungin osat ja taajama-alueet	31	1	1	33
Kylät	68	15	16	99

1.2 Piällysmies ry:n toiminta-alueen SWOT

Seuraavaan taulukkoon (kuva 1.) on kuvattu alueen kehitykseen vahvuuksina, mahdollisuuksina, heikkouksina ja uhkina vaikuttavia tekijöitä, jotka nousevat alueen sisäisestä ja ulkoisesta toimintaympäristöstä

Kuva 2. Piällysmies ry:n toiminta-alueen vahvuudet, mahdollisuudet, heikkoudet ja uhat

VAHVUUDET	MAHDOLLISUUDET
<ul style="list-style-type: none"> ○ Toimintaympäristö <ul style="list-style-type: none"> - puhdas luonto - alueen sijainti suhteessa Pietarin alueeseen - suuri vapaa-ajan asuntojen määrä - turvallisuus ○ Osaaminen <ul style="list-style-type: none"> - matkailu- ja kulttuuriosaaminen - koulutus- tutkimus- ja osaamiskeskitymät - aktiiviset ja monitaitoiset ihmiset - aivotuonti (vapaa-ajan asukkaat) ○ Maa- ja metsätalous <ul style="list-style-type: none"> - metsän kasvu vahvaa - runsaat metsävarat - puuta jalostavaa teollisuutta - hyvät olosuhteet perinteiseen ja luomuviljelyyn - pienet tilakoot (erikoistuotanto) ○ Matkailu <ul style="list-style-type: none"> - vahvat matkailukeskitymät - vetovoimaiset matkailukohteet - Venäjän läheisyys ○ Järviluonto ja kalastus <ul style="list-style-type: none"> - puhtaat ja laajat järvialueet - vahvat muikkukannat - tasapaino norpan suojelun ja kalastuksen kesken 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Toimintaympäristö <ul style="list-style-type: none"> - väestön ikääntymien luo kysyntää hoivapalveluille - kolmannen sektorin hyödyntäminen kyläkeskusten vähenevän palvelurakenteen korvaajina ○ Osaaminen <ul style="list-style-type: none"> - alueen nostaminen metsäenergiaosaamisen keskittymäksi - hankerahastojen hyödyntäminen ○ Maa- ja metsätalous <ul style="list-style-type: none"> - luomu- ja lähiruoan menekien lisääntyminen - maatilojen rakenteen ja tuottavuuden uudistaminen ○ Matkailu <ul style="list-style-type: none"> - luonto- ja kulttuuriympäristömatkailun tuotteistaminen - järviluonnon parempi hyödyntäminen matkailussa – luonnonrauhan tuotteistaminen - mikroyritysten yhteistyö - venäläismatkailijoiden virran hyödyntäminen (viisumivapaus? rajanylityspaikka Parikkalaan?) ○ Järviluonto ja kalastus <ul style="list-style-type: none"> - vesistön kalakantojen aiempaa parempi hyödyntäminen - kalalogistiikkakeskus

HEIKKOUEDET

- **Toimintaympäristö**
 - tiestön heikko kunto
 - heikot tietoliikenneyhteydet
 - palveluiden keskittyminen kaupunkiin ja kirkonkyltiin
 - väestön ikääntyminen
- **Osaaminen**
 - sukupolven ja omistajavaihdosten viivästyminen ja toteutumattomuus yrityksissä ja yhdistyksissä
- **Maa- ja metsätalous**
 - tuottajien ikärakenne ja jatkajien puute
 - pienet tilakoot
- **Matkailu**
 - sesonkiluonteisuus
 - palveluketjun hallinnan puutteellisuus
 - puutteet matkailupalvelujen tuotteistamisessa
- **Järviluonto ja kalastus**
 - hajanaiset ja pirstaloituneet vesialueet

UHAT

- **Toimintaympäristö**
 - palvelut vähenevät
 - väestön ikääntymisestä johtuva kylien kuihtuminen ja turvattomuus
 - perusinfra (esim. tiestön) kunnon romahtaminen
- **Osaaminen**
 - työttömyyden lisääntyminen
 - eläköityminen
 - koulutetun työvoiman väheneminen (ai-vovienti)
 - koulutuspaikkojen väheneminen
- **Maa- ja metsätalous**
 - maatilojen määrän väheneminen
 - maatalousyritysten kannattavuuden aleneminen - jaksaminen
 - (ikärakenne, ei nuoria yrittäjiä)
- **Matkailu**
 - ilmastonmuutos (talvimatkailu)
 - polttoaineen hinnan nouseminen
 - alueen kiinnostavuus heikkenee
 - lentovuorojen väheneminen
- **Kunta- ja palvelurakenteen muutokset**
 - puutteelliset laajakaistayhteydet
 - kuntien reuna-alueiden näivettyminen

2 Kuluhan ohjelmakauden 2007-2013 tulokset ja alustava arviointi

2.1 Toimintalinja 1. Maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen

Piällysmies ry:lla oli varattu kehiksestä toimintalinjan 1 hankkeisiin noin 5%, jolloin tämän toimintalinjan osuus koko kehiksestä (2007–2013) oli rahallisesti erittäin pieni. Toimintalinjan yhdestä rahoitettavaksi olisivat kelvanneet kehittämissuunnitelman mukaisesti esimerkiksi koulutushankkeet, jonka hyödynsaajina olisivat olleet maa- ja metsätalouden harjoittajat. Laajempialaisia koulutushankkeita olisivat voineet hakea esimerkiksi toiminta-alueen kunnat.

2.2 Toimintalinja 2. Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen

Toimintaryhmien kautta ovat tällä ohjelmakaudella ensimmäistä kertaa myös yhdistykset voineet hakea erityisympäristötukia (ei-tuotannolliset investoinnit), samalla tavoin kuin viljelijät. Erityisympäristötukiin on ollut kiinnostusta, Piällysmies ry:lle tuli yhteensä 8 hakemusta. Piällysmies ry:n hallitus puolsi kaikkia haettuja erityisympäristötukihakemuksia, mutta laillisuustarkistuksen jälkeen puoltoa tukialueille eivät hakijat saaneet. Hylkäyksen perusteena oli pääasiassa tukiehtojen täyttymättömyys. Kosteikkohankkeista oli kaksi kiinnostunutta hakijaa, metsästysseura Punkaharjulta ja viljelijä Savonlinnan maaseutualueelta.

Piällysmies ry piti erityisympäristötuki-illan Kerimäen kunnantalolla vuonna 2010. Tilaisuuteen osallistui 14 henkilöä. Osallistujat edustivat alueen eri yhdistyksistä. Puhujina olivat Etelä-Savon ELY-keskuksen erityisympäristötukiosaajat sekä tukisuunnitelmia tekevä yksityisyrittäjä Veli-Matti Pekkarinen, T:mi Siipipeili.

2.3 Toimintalinja 3. Maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen

Toimintalinja 3 oli toimikaudella 2007–2013 Piällysmies ry:n hankerahoituksen paino-pistealue. Piällysmies ry:lle tuli uutena elementtinä aiempaan ohjelmakauteen verrattuna myös yritystuet. Yritystuille uskottiin ohjelmakauden alussa olevan suurempi kysyntä kuin olemassa olevat tulokset osoittavat.

OHIJELMAKAUSI 2007-2013 toteuma 1.5.2013	Tavoite kpl	Toteuma kpl	Myönnetyt tuet
Yritystuet	130	29	368 548,00
Hanketuet	100	69	2 085 602,00

Yrityshankkeiden hakijat pitivät Piällysmies ry:tä pääosin hyvänä rahoituskanavana. Tuloksia katsottaessa tavoiteltu maaseudun naisten yritystoiminnan tukeminen oli kappalemääräisesti merkittävä. Hakijoiden mielestä hankkeiden vaikuttavuus näkyi poikkeuksetta elämän laadun kehittymisenä sekä parantumisena. Kaikki yritystuet toivat lisäarvoa ja vaikuttavuutta alueelle. Useissa yrityshankkeissa tuettiin ensimmäisen työntekijän palkkausta ja se on erinomainen mittari kertomaan elinkeinoelämän kehittämisestä.

Piällysmies ry:n kehittämissuunnitelman parhaat tulokset ovat alueen asukkaiden elämän laadun kehittämisessä. Yritystukiien määrällinen lisääminen vaatii vielä toimintaryhmältä konkreettisia toimia.

2.4 Toimintalinja 4. Leader -toiminta

Alueiden ja valtioiden välisiä yhteistyöhankkeita rahoitettiin Piällysmies ry:n kehyksestä 1,8 % (6 kpl). Alueidenväliset hankkeet olivat pääosin Etelä-Savon Ely-keskuksen alueella sijaitsevan Rajupusu Leader ry:n ja Veej`jakaja ry:n kanssa tehtyjä hankkeita. Kolmantena alueidenvälisten hankkeiden yhteistyötahona oli Etelä-Karjalan Kärki-Leader ry. Alueiden väliset hankkeet olivat pääosin kehittämishankkeita. Hankkeiden hakijoina olivat poikkeuksellisesti isommat yhdistykset, joilla oli laajempi kohderyhmä.

2.5 Väliarviointi vuosista 2007-2010

Vuonna 2011 tehtiin Piällysmies ry:lle väliarviointi vuosista 2007–2010 hankehakijoita ja sidosryhmiä haastatteleamalla. Arvioinnissa selvitettiin hankkeiden ja yritystukia hakeneiden kokemuksia hakuprosessista, maksatuksesta ja hankkeiden sekä yritystukien vaikuttavuudesta. Yhdistykset kokivat hankkeiden rahoituksen erittäin tärkeäksi, joskin itse hakuprosessi ja maksatus eivät saaneet ihan niin hyvää arvosanaa. Hakeminen ja maksatus koettiin hankalaksi tai muuten vaikeasti ymmärrettäväksi, henkilöstön antama hankeneuvonta koettiin pääosin erinomaiseksi.

3 Strategian kuvaus, painopisteet ja tavoitteet

Piällysmies ry:n toiminta-alueen kehittämissuunnitelmalla tavoitellaan seuraavaa:

isio:

Alue on Savonlinnan ydinkeskustan kanssa vuorovaikutuksessa oleva ihmisläheinen ja houkutteleva asumis-, työ- ja vapaa-ajan ympäristö, jossa ihmiset viihtyvät ja yritykset menestyvät hyödyntäen puhdasta luontoa innovatiivisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

Alueen elinvoimaisuus ja hyvinvointi perustuu työhön, toimeentuloon ja ihmisten viihtyvyyteen. Pääpaino strategiassa on olla yhtenä toimijana edistämässä ihmisten hyvinvointia ja yritysten toimintaedellytyksiä paikallista tarpeista lähtevillä pienimuotoisilla yhteisöjen ja elinkeinojen kehittämistoimenpiteillä. Maaseutu käsitetään tässä strategiassa laajasti: ulkopuolelle on rajattu vain Savonlinnan kaupungin keskustaajama. Alueen pienet kunnat (Enonkoski ja Heinävesi) muodostavat yhdessä vuoden 2013 alusta kuntaliitosten myötä laajenevan Savonlinnan kaupungin maaseutalueiden kanssa yhtenäisen maaseutupolitiikan toimialueen.

Tavoitetilaa kohti hakeudutaan toteuttamalla seuraavia painopistealueita

- Tuetaan palvelutoimintaa ja maaseutuasumista
- Tuetaan ihmisten hyvinvointia
- Tuetaan kestävästä kehitystä
- Tuetaan elinkeinoja
- Panostetaan nuoriin

Nämä painopisteet ovat purettu tavoitteiksi seuraavissa luvuissa.

Alueellisen kehittämissuunnitelman painopisteet ovat sisällöltään yhdensuuntaiset Etelä-Savon ELY-keskuksen strategian ja Etelä-Savon maakuntastrategian kanssa. Lisäksi EU:n maaseutuasetuksen läpileikkaavat tavoitteet, innovaatiot, ilmastonmuutos ja ympäristö, huomioidaan kunkin painopisteen osalta.

3.1 Tuetaan palvelutoimintaa ja maaseutuasumista

TAVOITETILA

Tämän painopisteen alaisten hankkeiden tulee aktivoida alueen asukkaita osallistumaan kehittämistyöhön sekä syventää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Tavoitteena on tukea asukaslähtöistä toimintaa ja yhteisöllisyyttä kylä- ja kotiseututyössä sekä kolmannen sektorin järjestöjen toiminnassa. Piällysmies ry:n tukemien hankkeiden tulee olla paikallisesti merkittäviä kehittämis-, investointi- ja koulutushankkeita. Teeman kautta parannetaan lähipalveluita, kehitetään kylätoimintaa ja maaseudun asukkaiden vapaa-ajanviettomahdollisuuksia.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	RAHOITUS
<p>kylät ja kunnat alueen voimavara</p> <p>tyhjät kiinteistöt käyttöön</p> <p>lisää asukkaita kylälle</p> <p>kesäasukkaiden huomioiminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kylien suunnitelmallinen kehittäminen • kylien välisen yhteistyön lisääminen • kylä- ja seuratalojen toiminnallisuuden kehittäminen • tyhjillään olevan kiinteistökannan hyödyntäminen • luoda mahdollisuudet maanomistajien rakennus- ja vapaa-ajantonttien myyntiin • paikallisten palveluiden tarjoaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • uudet/päivitetyt kyläsuunnitelmat kpl • kylien yhteiset hankkeet kpl • talkootyöt htv • käyttöönotettujen kiinteistöjen lukumäärä • uusien asukkaiden määrä • rakennuslupien määrä • palvelujen tarjoajat lkm 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • ESR
toimivat lähipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • sähköisten palveluiden kehittäminen • ikäihmisten selvitymiseen uusia palveluita • etätyömahdollisuuksien edistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • uusia sähköisiä palveluita kpl • uusia kuntien ja yhdistysten välisiä sopimuksia kpl 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • EAKR
aktiivinen vapaa-aika ja tapahtumat	<ul style="list-style-type: none"> • harrastuspaikkojen toiminnan kehittäminen • maaseutukulttuurin edistäminen • uudet virkistyspalvelut (green care) • kotitarvekalastuksen elvyttäminen • ITE-taiteen tukeminen • erilaisten tilaisuuksien järjestäminen • harrastus- ja liikunta- paikkojen kehittäminen • virkistysreittien turvaaminen • retket ja kilpailut 	<ul style="list-style-type: none"> • uudet tapahtumat kpl • uudet harrastuspaikat kpl • kalastusringit 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • EKTR

3.2 Tuetaan ihmisten hyvinvointia

TAVOITETILA

Tämän painopisteen alaisten hankkeiden tulee aktivoida alueen asukkaita ja kolmannen sektorin toimijoita osallistumaan kehittämistyöhön, joka syventää yhteistyötä eri toimijoiden välillä, tavoitteena vetovoimainen ja turvallinen kyläyhteisö. Piällysmies ry:n tukemien hankkeiden tulee olla paikallisesti merkittäviä kehittämis-, investointi- ja koulutushankkeita. Painopisteen kautta parannetaan yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja edistetään kyläyhteisön yhteisöllisyyttä

Piällysmies ry:n toiminta-alue tarjoaa vetovoimaisen asuin- ja yritysympäristön, jossa ihmisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen ovat keskeisiä kyläyhteisön tehtäviä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	RAHOITUS
hyvinvoivat ihmiset	<ul style="list-style-type: none"> yhteisöllisyyden tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> tilaisuuksien lkm hyvinvointikysely 	<ul style="list-style-type: none"> Leader
tukiverkot	<ul style="list-style-type: none"> soittorinkien perustaminen tukihenkilöverkon luominen 	<ul style="list-style-type: none"> soittorinkien lkm tukihenkilöt lkm 	<ul style="list-style-type: none"> Leader ESR
turvallinen asuinympäristö	<ul style="list-style-type: none"> kylien turvallisuuskartoitukset kylien turvallisuussuunnitelmat 	<ul style="list-style-type: none"> turvallisuuskartoitukset kpl turvallisuussuunnitelmat kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader

3.3 Tuetaan kestävästä kehitystä

TAVOITETILA

Piällysmies ry tukee tämän painopisteen alla hankkeita, jotka edistävät ympäristön hyvinvointia ja kestävästä kehitystä. Hankkeiden tulee olla paikallisesti merkittäviä kehittämisen-, investointi- ja koulutushankkeita. Toimenpiteen alla parannetaan maiseman viihtyisyyttä ja tuetaan luonnonvarojen kestävästä hyödyntämisestä, uusien ympäristöratkaisujen kehittämistä sekä lähiruokaan vihreään hyvinvointiin liittyviä hankkeita (green care).

Piällysmies ry:n toiminta-alueen luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi. Innovatiiviset ympäristöratkaisut, lähi- ja luomuruoka sekä vihreä hyvinvointi luovat uusia liiketoimintaedellytyksiä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	RAHOITUS
luonnontuotteiden (kalat, marjat, sienet) monipuolinen hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none"> kalastuksen oheispalveluiden hyödyntäminen (nuotantaveto ym. elämyspalvelu) kalan monipuolisempi hyödyntäminen luontoretkeily (myös marjatus ja sienestys) 	<ul style="list-style-type: none"> uudet myyntituotteet ja jalosteet elämyspalveluiden määrä kpl, jonka yhteydessä itsevalmistettujen tuotteiden määrä kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader EKTR
uudet ympäristöratkaisut vetovoimaiset vesistöalueet	<ul style="list-style-type: none"> hiilijalanjäljen pienentäminen ympäristöystävällisemmät lämmitysmuodot ympäristötietoisuuden lisääminen pienimuotoiset paikalliset vesistöjen kunnostustoimenpiteet vesistöjen tilan seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> uudet energiaratkaisut 	<ul style="list-style-type: none"> Leader ESR EKTR
Lähiruoka ja green care eli sosiaali-, terveys-, kasvatus- ja kuntoutuspalvelut	<ul style="list-style-type: none"> vihreän hyvinvoinnin ja green care-palveluiden edistäminen lähiruualle kiinteitä myyntipaikkoja (käynnistäminen ja selvittäminen) 	<ul style="list-style-type: none"> muikkuherkut ja muut uudet tuotteet, uusia tuotteita kpl lähiruokaringit kpl myyntipaikat ja yritykset kpl yritysryhmät kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader EKTR

3.4 Tuetaan elinkeinoja

TAVOITETILA

Piällysmies ry:n rahoittamien hankkeiden tulee lisätä toiminta-alueen maaseudun elinkeinorakenteen monipuolisuutta. Ohjelman kautta rahoitetaan sekä alkavien yri-tysten että jo toimivien yritysten investointi-, kehittämis- ja käynnistystoimia. Tuettavien hankkeiden on hyvä huomioida alueen luontaiset vahvuudet ja resurssit. Lisäeduksi katsotaan innovatiivisuus ja se että hanke edistää verkostoitumista muiden alueen yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Piällysmies ry:n toiminta-alueen elinkeinoelämä on verkostoitunutta, kilpailukykyä vahvistetaan paikallisuuden ja alueen osaamisen kautta.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	RAHOITUS
yrittäjyyden tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> yrittäjien osaamisen lisääminen hankerahoituksessa yriytysten kehittämisen tukeminen yriytystukien kautta yriytysten toimintaympäristön kehittäminen nuorten aktivointi ja innostaminen yrittäjyyteen yriytiskummitoiminta nuorille yrittäjille 	<ul style="list-style-type: none"> koulutuksia kpl yriytiskohtaista neuvontaa kpl nuorten perustamien yriytysten määrä kpl yriytiskummikoulutus tilaisuudet kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader ESR EAKR EKTR
yrittäjien jak-samisen ja yh-teistyön tuke-minen	<ul style="list-style-type: none"> yrittäjien välisen yhteistyön lisääminen yhteisyrittäjyyden lisääminen yrittäjän työhyvinvoinnin tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> yriytisryhmähankkeista kpl yrittäjien yhteisiä ta-pahtumia kpl työhyvinvointia tukevia hankkeita kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader ESR EAKR EKTR
elinvoimaa paikallisuudesta	<ul style="list-style-type: none"> luonto- ja kulttuurimatkailun edistäminen teemapohjaisen matkailun kehittäminen kolmannen sektorin yrittäjyysmahdollisuuksien tukeminen hyvinvointi- ja sosiaalialan yrittäjyyden kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> uudet tuotteet kpl uudet ohjelma- ja oheispalvelut lkm uudet matkailukohteet kpl 	<ul style="list-style-type: none"> Leader ESR EAKR EKTR

3.5 Panostetaan nuoriin

TAVOITETILA

Piällysmies ry toteuttaa ja tukee tämän painopisteen alla paikallisia kehittämisen-, investointi- ja koulutushankkeita, jotka parantavat nuorten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia, tukevat nuorten kasvua ja aktiivista toimintaa, edistävät sukupolvien välistä vuorovaikutusta, nuorten työllistymistä ja yrittäjyyttä sekä kansainvälistymistä.

Piällysmies ry:n toiminta-alueen nuoret ovat aktiivisia ja tasapainoisia toimijoita, jotka osallistuvat aktiivisesti maaseudun kehittämistyöhön ja omien hankkeiden toteuttamiseen.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	RAHOITUS
aktiivinen nuori tulee pärjäämään elämäänsään	<ul style="list-style-type: none"> • nuorten harrastusmahdollisuuksien lisääminen> nuoret viihtyvät alueella • nuorten omatoimisuuden tukeminen>nuoret oppivat etsimään itselleen mieleistä harrastustoimintaa, voivat miettiä heille tärkeitä asioita ja tuoda ne tätä kautta päättävälle tahoille tiedoksi 	<ul style="list-style-type: none"> • nuorten omat hankkeet kpl • nuoret sisäistävät EU-hankkeen toimintamallin • uudet tapahtumat kpl • uudet harrastuspaikat ja –alueet kpl 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • ESR • EAKR
perinnetiedon siirtäminen juurensa tunteva ihminen sitoutuu paremmin alueeseen	<ul style="list-style-type: none"> • hiljaisen tiedon ja taidon siirtäminen vanhemmilta nuorille • koulujen opetusohjelmiin perinnekursseja • museoihin nuorille suunnattuja teemapäiviä 	<ul style="list-style-type: none"> • perinneyöpajat kpl • tarinatuvat kpl • kurssien määrä kpl 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • ESR • EAKR
kansainvälinen nuori tulee sijoittumaan paremmin työelämässä, enemmän mahdollisuuksia paikallisissa vientiyhtymyksissä	<ul style="list-style-type: none"> • kansainvälisyyskasvatuksen lisääminen • kv-vaihtoihin kannustaminen> auttaa ymmärtämään erilaisia ihmisiä ja tapoja, suvaitsevaisuus lisääntyy. Venäjän läheisyys 	<ul style="list-style-type: none"> • kv-vaihtoihin osallistuneiden nuorten lkm • kv-valmiuksia tukevat hankkeet kpl • ystävyyskaupunki /-kunta/-kylätoiminta 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • ESR • EAKR
nuorten työllistäminen ja yrittäjäkasvatus vahvistaa nuorten pysymistä paikkakunnalla	<ul style="list-style-type: none"> • yrittäjyyskasvatuksen lisääminen> • auttaa nuorta työllistymään oman yrityksen kautta, edesauttaa nuorta pysymään paikkakunnalla 	<ul style="list-style-type: none"> • nuorten työllistämistä tukevat hankkeet kpl • yrittäjyyskasvatushankkeet kpl 	<ul style="list-style-type: none"> • Leader • ESR • EAKR

4 Strategian valmisteluprosessi

Piällysmies ry:n strategian valmistelu käynnistyi keväällä 2012. Maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 paikallisten kehittämisstrategioiden valmistelun ohjeistus saatiin MMM:ltä 11.5.2012. Etelä-Savon alueellinen tulevaisuustyöpaja järjestettiin 28.8.2012 Rantasalmella.

Uuden ohjelmakauden tiedotus- ja ideointitilaisuuksia kolmannen sektorin toimijoille järjestettiin yhteensä 5 kpl Piällysmies ry:n toiminta-alueella keväällä 2012. Ne toteutettiin yhteistyössä ESLI:n KyläSportti-hankkeen kanssa Enonkoskella, Heinävedellä, Kerimäellä, Punkaharjulla ja Savonrannalla. Alueen kuntien kanssa keskusteltiin strategian tavoitteista syksyllä 2012, ja kunnilta saatiin kirjalliset sitoutumiset alustavasta mukana olosta paikallisen Leader-ohjelman valmistelussa ja raioitusneuvotteluissa uudelle ohjelmakaudelle.

Piällysmies ry:n hallitus linjasi strategiavalmistelun tavoitteet ja toimenpiteet 25.–26.2.2012 Polvijärvellä pidetyssä koulutustilaisuudessa. Hallitus työsti strategiaa vuoden aikana kerättyjen ideoiden pohjalta Ideariihessä 4.12.2012 Kerimäellä. Lisäksi strategiassa on huomioitu Piällysmies ry:n kehittämissuunnitelman 2007-2013 väliarvioinnissa esiin nostetut kehittämiskohteet.

Strategialuonnos liitettiin kaikkien nähtäväksi Piällysmies ry:n verkkosivulle 2.-12.5.2013. Täten kaikilla asukkailla, toimijoilla ja sidosryhmillä oli mahdollisuus luonnoksen yhteydessä olevan kyselyn kautta vaikuttaa strategian sisältöön. Kyläyhdistyksiä tai vastaavia kylän keskeisiä toimijoita, yrittäjäyhdistyksiä ja aluejohtokuntia lähestyttiin vielä ennen kyselyn alkua sähköpostiviestillä ja pyynnöllä vastata verkkosivulla olevaan kyselyyn. Kyselyvastauksia saatiin 7 kpl.

4.1 Yhteensovittaminen

Alueellista yhteensovittamista tehtiin ja tehdään edelleen sekä Etelä-Savon ELY-keskuksen, Etelä-Savon maakuntaliiton sekä naapuritoimintaryhmien kanssa. Paikallinen strategia sovitetaan vielä tarkemmin yhteen valmistelussa olevan Etelä-Savon alueellisten ohjelman sekä uuden Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kanssa.

Työpajoista ja kyselyistä saatujen aineistojen ohella kehittämisstrategian laadintaa ovat tukeneet mm. seuraavat ohjelma- ja strategia-asiakirjat:

- Etelä-Savon ELY-keskuksen strategia 2015
- Uusiutuva Etelä-Savo 2020 -maakuntastrategia (1. luonnos)
- Etelä-Savon maakuntaohjelma 2011–2014 ja maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma 2012–2013
- Etelä-Savon maaseudun kehittämissuunnitelma vuosille 2007–2013
- Etelä-Savon maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020 (luonnos)
- Etelä-Savon maaseutustrategia 2014-2020
- Etelä-Savon ELY-keskuksen Nuorisotakuun tiekartta 2012–2013 (*luonnos*)
- Itä-Suomen kalatalousryhmän kehittämisohjelma 2008–2013

Valmistelun pohjana ovat olleet lisäksi Savonlinnan kaupungin ja kuntien kehittämissuunnitelmat.

5 Toimintasuunnitelma

Piällysmies ry:ssä on menossa vahva kehittämistyö ja se jatkuu myös uudella ohjelmakaudella. Yhdistyksen oma laatutyö käynnistettiin vuonna 2011 **Askel laatuun -hankkeen** avulla. Sen myötä yhdistyksen hallintokäytännöt, viestintä, keskeiset prosessit ja toiminnan mittarit tulevat tarkoin läpikäydyiksi ja kuvatuiksi. Laatutyö on jatkuva prosessi ja se on jo sisään ajettu osa yhdistystä ja erityisesti toimintaryhmyötä.

Piällysmies ry ilmoittautui oman laatutyön lisäksi mukaan myös Maaseutuverkoston järjestämään valtakunnalliseen laatutyöhön. Prosessi vahvistaa edelleen toimintaryhmätyön laatua ja auttaa peilaamaan ja kehittämään hallinnon, hankeneuvonnan, hankkeiden käsittelyn ja seurannan käytäntöjä. Uuden hallintomallin toivotaan karsivan päällekkäisiä toimintoja toimintaryhmien, ELY:n ja maaseutuviraston välillä. Toimintoja voidaan tehostaa esimerkiksi erilaisia yhteistyömuotoja lisäämällä ja mahdollistamalla yhteisten sähköisten järjestelmien samanaikainen hyödyntäminen.

5.1 Verkostojen hyödyntäminen ja yhteistyö

Piällysmies ry:llä on vakaat ja toimivat yhteistyöverkostot. Olemassa olevien verkostojen lisäksi etsitään jatkuvasti uusia yhteistyömuotoja ja innovatiivisia avauksia yhteistyön lisäämiseksi eri tahojen kanssa.

Yhteistoimintaa toimijoiden kesken kehitetään niin Piällysmies ry:n toiminta-alueen sisällä kuin naapuritoimintaryhmien ja näiden alueiden toimijoiden kanssa unohtamatta kansainvälisen yhteistyön ja toiminnan kehittämistä. Kansainvälisen toiminnan pitkántähtäimen tavoitteena on hankkeiden jälkeenkäin jatkuvan kanssakäymisen ja yhteistyön aikaansaaminen.

Piällysmies ry tekee yhteistyötä naapuritoimintaryhmien kanssa esim. tiedottamisessa. Merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat myös Järvi-Suomen kylät ry, aluejohtokunnat, Savonlinnan kylät ry sekä kuntien kylä- tai yhdistyskoordinaattorit.

Mikroyritysten aktivointia yritystukiin hakemiseen tehdään yhteistyössä Savonlinnan Yrityspalvelut Oy:n, Itä-Savon Uusyrityskeskuksen ja Pro Agria -neuvontajärjestöjen kanssa. Toimintaryhmä vastaa varsinaisesta mikroyritystukiin liittyvästä neuvonnasta. Savonlinnan Yrityspalvelut Oy, Itä-Savon Uusyrityskeskus ja Pro Agria -neuvontajärjestöt vastaavat puolestaan perinteisestä yritysneuvonnasta. Etelä-Savon Ely-keskuksen koordinoima yritystukiryhmä on koettu hyväksi ja tarpeelliseksi. Sitä tullaan jatkamaan myös ensi ohjelmakaudella.

5.2 Aktivointi, tiedottaminen, hankeneuvonta ja hankkeiden toiminnan seuranta

Aktivointi on hyvän toimintaryhmätyön edellytys. Piällysmies ry:n keskeinen tehtävä on tuoda Leader-rahoitusta esille varteenotettavana ja hyvänä keinona kehittää maaseutua. Näin ollen toiminta-alueen toimijoita ja asukkaita aktivoidaan järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti. Selkeä ja oikea-aikainen viestintä tukevat aktivointia. Lisäksi avainhenkilöiden ja -tahojen kanssa pidettävät säännölliset tilannekatsaukset vahvistavat rooliamme alueen verkostossa. Soveltuviin tapahtumiin ja tilaisuuksiin osallistuminen, ja näissä Leader-rahoituksesta tiedottaminen tuovat lisää pontta työlle. Toiminnanjohtaja yhdessä hankeneuvojan kanssa vastaavat aktivoinnista. Hallituksen jäsenet hyödyntävät aktivoinnissa omia hyviä verkostojaan. Käytännön toimenpiteet kirjataan vuosittain toimintasuunnitelmaan, jossa otetaan huomioon myös saapunut palaute ja vuosikohtaiset kehittämistoiveet.

Tiedottaminen tukee aktivointia. Ulkoisen viestinnän kanavia ovat verkkosivut, painojulkaisut, tiedotteet medialle, yhdistyspalstat maakunta- ja paikallislehdissä, messu- ja muut julkiset tilaisuudet ja sosiaalinen media. Viestintäkanavia kehitetään edelleen. Erityisesti rahoitettujen hankkeiden esille tuloa vahvistetaan.

Hyvin hoidettu, oikea-aikainen ja laadukas hankeneuvonta madaltaa kynnystä hakea Leader-rahoitusta. Neuvontaa annetaan hankkeen haku-, käynnistys-, toteutus- ja päättämisvaiheessa. Seuranta turvataan vähintään 1-2 käynnillä hankkeessa. Seuranta kattaa sekä talous- että toiminnan seurannan. Ohjausryhmätyö, maksatukset ja raportoinnit ovat oleellinen osa seurantaa.

Yleistä tiedottamista sekä alueiden välisten ja kv-hankkeiden neuvontaa tehdään yhteistyössä naapuritoimintaryhmien kanssa ja mahdollisten yhteisten työntekijöiden avulla.

5.3 Piällysmies ry:n omat hankkeet

Piällysmies ry voi hakea ja toteuttaa strategiansa toteutumista tukevia omia hankkeita. Hankkeet voivat olla joko paikallisesti, alueidenvälisesti tai kansainvälisesti toteutettuja. Hankkeita suunnitellaan esim. strategian seurannassa huomattujen puutteiden pohjalta ja ne voivat olla esim. aktiivointi-, neuvonta-, koulutus-, tiedonvälitys- tai elinkeinojen kehittämishankkeita tarpeesta riippuen. Mikäli lainsäädäntö ei tulevalle ohjelmakaudella mahdollista pieniä hankkeita, Piällysmies voi tehdä omia koordinoitihankkeita pienten hankkeiden toteuttamiseksi.

5.4 Hankkeiden valintakriteerit

Hankkeiden ja hankehakijoiden on täytettävä Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja voimassa olevan lainsäädännön asettamat vaatimukset. Valintakriteeristö tarkistetaan ja muotoillaan uudelleen, kun keskushallinnon rahastoja ja monirahastoisuutta koskevat linjaukset ovat tiedossa.

5.4.1 Yleiset valintakriteerit

Piällysmies ry on asettanut tällä kaudella seuraavat kriteerit kaikille hankehakijoilleen ja heidän hankkeilleen:

- hyöty kohdistuu toimintaryhmän alueelle
- hyödynsaajat ovat maaseutualueella
- hanke toteuttaa ohjelmaa ja täyttää laillisuus-kriteerin
- hankkeella on suunnitelma ja budjetti
- hankesuunnitelmassa on jo oltava selvillä mitä tapahtuu hankkeen loppumisen jälkeen (kuinka jatkuu)
- yksityinen rahoitus on oltava selvillä hakuvaiheessa ja
- isommissa hankkeissa selvitettävä lisäksi väliaikaisrahoituksen saaminen
- toteuttajan on pystyttävä viemään hanke loppuun (tekeminen ja rahoitus)
- hanke voi olla innovatiivinen ja riskirahoitusta vaativa
- hanke on lähtöisin toteuttajalta (bottom up)

5.4.2 Yritystuen valintakriteerit

Yritystuen myöntämiselle Piällysmies asettaa seuraavat valintakriteerit:

- paikalliset yritysten toimintamahdollisuuksia parantavat toimenpiteet mm. verkostoitumista, tuotekehitystä ja liiketoimintaosaamista kehittävät hankkeet
- paikalliset yritystoiminnan aloittamiseen liittyvät aktiivointi- ja kehittämistoimenpiteet
- uusien innovaatioiden ja yritysideoiden löytämiseksi ja kehittämiseksi tehtävät paikalliset toimenpiteet
- painopistealueena yrittäjyyttä suunnittelevien liiketoiminta- ja yrittäjäosaamisen parantamiseen tähtäävät paikalliset kehittämistoimenpiteet
- painopistealueena yrittäjyyteen tähtäävän tietouden jakaminen jo peruskouluasteen opiskelijoille
- yhteistyön kehittäminen paikallisten yrittäjäjärjestöjen kanssa
- mahdolliset alkuvaiheen yritysten yrityskohtaisten hankkeiden tukitoimenpiteet
- painopistealueena paikalliset maaseutumatkailun kehittämistoimenpiteet,
- painopistealueena paikalliset toimenpiteet naisten yrittäjyyden aktivoimiseksi
- paikalliset toimenpiteet, joilla kehitetään maaseudun peruspalvelujen pysyvyyttä ja kylien elinvoimaisuutta,
- toimenpiteet, joilla voidaan toteuttaa hankkeita myös muiden rahoituslähteiden kautta
- kansainvälinen toiminta hyödynnetään toimialueen voimakas kulttuurinen ilmapiiri

6 Strategian hallinnon ja seurannan järjestäminen

Maaseutuverkoston laatutyö sekä hallintomallin uudistaminen vaikuttavat myös hallinnon ja seurannan järjestämiseen.

6.1 Yhdistyksen jäsenet, hallitus ja henkilökunta

Piällysmies ry perustettiin 9.3.1999 Savonrannalla ja ensirekisteröinti tehtiin Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin 15.10.1999. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä kuka tahansa maaseudun kehittämisestä kiinnostunut, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt. Vuoden 2012 lopussa yhdistyksen jäsenrekisterissä oli 99 henkilöjäsentä, 20 yhdistystä, 7 yritystä ja 5 kuntaa. Yhdistyksen toimipaikka sijaitsee Savonlinnassa os. Puistokatu 1 samoissa tiloissa Savonlinnan Yrityspalvelut Oy:n ja Itä-Savon Uusyrityskeskukseen kanssa. Piällysmies ry on toiminut Leader -toimintaryhmänä Etelä-Savon ELY-keskuksen hallinnoimana ohjelmakausilla 2000-2006 ja 2007–2013.

Yhdistyksen ylin päättävä elin on yleinen kokous. Se tekee päätökset toiminnan periaatteista ja muodoista. Piällysmies ry pitää kevät- ja syyskokoukset, joissa käsitellään sääntömääräiset asiat. Piällysmies ry:n hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja 11 jäsentä. Puheenjohtajalla ja hallituksen jäsenillä on kullakin henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenet on valittu kolmikantaperiaatteen mukaisesti paikallishallinnon, yhteisöjen ja paikallisten asukkaiden edustajista. Hallituksen jäsenen toimikaudet on rajattu kolmeen kaksivuotiskauteen. Hallituksen jäsenten valinnassa huomioidaan toiminta-alueen eri alueiden edustus.

Hallituksen tehtävänä on suunnitella ja johtaa yhdistyksen toimintaa yhdistyksen sääntöjen mukaan. Hallituksen alaisena voi toimia hankeryhmä. Tarvittaessa pyydetään asiantuntijalausuntoja. Yhdistyksen toimihenkilöt valmistelevat käsiteltävät hankkeet. Hallituksen tehtävä on tarkastella, miten hanke täydentää alueellista kehittämistoimintaa ja miten se toteuttaa yhdistyksen kehittämisstrategiaa. Hallitus huolehtii siitä, että päätöksenteossa jääviysasiat otetaan huomioon.

Yhdistyksen hallitus valitsee ja palkkaa kehittämisstrategian toteutukseen tarvittavan henkilöstön. Yhdistyksellä on toimintaa toteuttamassa toiminnanjohtaja ja hankeneuvojan.

6.2 Piällysmies ry:n toimintatapa ja kyky hoitaa julkista rahoitusta

Piällysmies ry:n toimintaryhmätyö on tärkeä julkinen hallintotehtävä, jonka yhdistys pyrkii hoitamaan mahdollisimman laadukkaasti sekä rahoittajan että rahoitusten hakijoiden suuntaan. Piällysmies ry:n oman laatutyön puitteissa määriteltiin toimintaa ohjaavat arvot, joita ovat:

- Asiantuntemus
 - Aluetuntemus (kylät, ihmiset)
 - Hallituksen asiantuntemus (osaamisalueet)
 - Toimihenkilöiden asiantuntemus (ammattitaito)
 - Ulkopuolinen apu (konsultaatiot)
 - Henkilöstön ja hallituksen jäsenten säännöllinen koulutus
 - Asioiden hyvä valmistelu
- Asiakaslähtöisyys
 - ”Matalan kynnyksen virkamies” -helposti lähestyttävä
 - Uskottavuus
 - Jämäkkyys
 - Bottom Up: tarve hankkeisiin ’alhaalta ylös’
 - Käsitellään palaute, joka liittyy esim. rahoituskohteisiin tai Piällysmiehen toimintaan
- Avoimuus
 - Luotettavuus
 - Selkeä kieli
 - Tiedottaminen

Paikallisuus näkyy hankkeiden toteutuksessa ja toimenpiteiden hyödynsaajina tulee olla paikalliset asukkaat, vaikka toteuttajataho olisikin alueen ulkopuolinen toimija. Hankkeiden innovatiivisuus näkyy esimerkiksi paikallisesti uutena toimintatapana, uusina yhteistyömuotoina tai yksittäisen toimijan kannalta uutena toimintana.

Hallitustyöskentely on dynaamista, sitoutunutta ja loogista. Kehittämisote, näkemyksellisyys ja hyvä rakentava keskustelukulttuuri sekä jämäkkyys luonnehtivat hallitustyöskentelyä alkavallakin ohjelmakaudella. Päätöksenteon avoimuutta kuvaa myös se, että hallituksen jäsenet vaihtuvat aika ajoin. Pehdyttämiseen ja koulutukseen kiinnitetään huomiota, ja hallituksen jäseniä kannustetaan paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutus- ja verkostotilaisuuksiin.

Hallintotehtävän käytännön toimet hoitaa toiminnanjohtaja ja hankeneuvoja. Tehtävien hoitaminen laadukkaasti, luotettavasti ja ammattitaitoisesti turvataan riittävän koulutuksen ja kokemuksen omaavan henkilöstön avulla. Täydennyskoulutukseen ja verkostotapaamisiin henkilöstö osallistuu jo työvelvoitteensa puolesta.

Yhdistyksen kirjanpito on järjestetty yhdistyslain ja Maa- ja metsätalousministeriön ohjeistuksen mukaisesti. Kirjanpidon hoitaa auktorisoitu tilitoimisto ja tilintarkastajana toimii auktorisoitu KHT-tilintarkastaja. Yhdistyksen hallitus seuraa säännöllisesti taloutta ja rahoituksen toteutumista. Hankkeiden hallinnoinnissa noudatetaan viranomaisohjeita.

6.3 Toiminnan ja strategian toteutumisen seuranta

Piällysmies ry:n kehittämisstrategian toteutumista seurataan säännöllisesti. Painopisteiden ja tavoitteiden toteutumista mitataan viranomaislomakkeilla ja osittain myös Piällysmies ry:n omilla mittareilla. Tarvittaessa toimintaa ohjataan strategiaan linjattuun suuntaan ja tavoiteltaviin painopistealueisiin esim. viestinnän keinoin tai toteuttamalla oma hanke. Oma laatutyön kautta kehitetty järjestelmä auttaa mittaamaan toimintoja ja johtamaan prosesseja tavoitteellisemmin.

Laatutyön tuloksena syntyvä laatukäsikirja toimii yhdistyksen ohjenuorana, toimihenkilöiden ja hallituksen perehdytysoppaana ja poikkeamatilanteissa kriisimappina. Lisäksi käsikirja toimii kehittämistyökaluna kustannustehokkaampaan ja avoimempaan toimintatapaan. Suora hyöty laatujärjestelmästä tulee työntekijöille, hallituksen jäsenille, sidosryhmille ja asiakkaille.

Itsearviointi ja ulkoinen arviointi ovat konkreettisia työkaluja seurata strategian toteutumista. Tilannekatsaukset ja mahdolliset kehittämistoimenpiteet kuvataan toimintasuunnitelmissa, vuosikertomuksissa sekä väliraporteissa. Hallitukselle tuodaan säännöllisesti tiedoksi strategian toteutumiseen liittyvät asiat. Itsearviointi voidaan toteuttaa myös yhdistyksen omien hankkeiden avulla tai opinnäytetyönä. Piällysmies pyytää lisäksi palautetta omasta toiminnastaan rahoitetuilta hankkeilta. Itsearviointi on jatkuvaa. Ulkoinen arviointi ostetaan kaksi kertaa ohjelmakauden aikana, ja siinä käydään läpi toimintaohjelman toteutuminen ja käytetyt arviointimenetelmät.

7 Strategian rahoitussuunnitelma

Piällysmies ry:n strategian toteuttamisessa hyödynnetään pääosin maaseudun kehittämiseen varatulla Leader-rahoituksella, sekä lisäksi hyödynnetään ESR:n, EAKR:n ja kalatalousrahaston varoja. Yhdistyksen omaa varainhankintaa kehitetään. Maaseuturahaston rahoitus kohdistuu erikseen määritellylle maaseutualueelle kun taas EAKR-rahoitusta halutaan hyödyntää pääosin paikallisten innovaatioiden tukemiseen PK-yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi. ESR-rahoitusta halutaan hyödyntää sosiaalisen osallisuuden edistämiseen elinikäistä oppimista ja työllistymistä tukemalla. Jos monirahastoisuusmalli toteutuu Piällysmies ry on valmis toteuttamaan ko. rahastojen avulla kaupunki-Leaderin toteuttamista Savonlinnan ydinkeskustan alueella.

Piällysmies ry:n strategia tukee Maaseuturahaston tavoitetta:

1. Tiedonvälityksen ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseutu-alueilla
4. Maa- ja metsätaloudesta riippuvaisten ekosysteemien säilyttäminen ja parantaminen
6. Talouden ja sosiaalisen osallisuuden kasvattaminen ja köyhyyden vähentäminen maaseutu-alueilla

Maaseutuohjelman rahoituksen ulkopuolelle rajataan Savonlinnan kaupungin keskusta-alueet. Näiden alueiden yhteenlaskettu asukasmäärä ohjelmakaudella 2007-2013 oli n. 28 000 asukasta. Toiminta-alueen maaseutualueella on n. 22 000 asukasta.

Piällysmiehen alustavan arvion mukaan Maaseuturahaston kautta haetaan strategian toteuttamiseen ohjelmakaudella 2014-2020 julkista rahoitusta 3,9 miljoonaa euroa. Maaseutuohjelmaan sitoutuva kuntaraha on 20 % ilman kuntakiintiötä. Tavoiteltava yksityinen rahoitus on 35 % ohjelman kokonaisrahoituksesta.

Julkinen	65 %	3 900 000,00 €
EU	45 %	1 750 000,00 €
Valtio	35 %	1 365 000,00 €
Kunnat	20 %	780 000,00 €
Yksityinen	35 %	2 100 000,00 €
Yhteensä		6 000 000,00 €

Tällä hetkellä ei ole riittävästi tietoa ESR- ja EAKR -rahoituksen jaottelun määrittämiseksi. EAKR -varoja kohdistetaan alustavan suunnitelman mukaan PK -yritysten kilpailukyvyn parantamiseen (EAKR:N painopiste 1) ja uusiutuvan energian käytön lisäämiseen ja energian kulutuksen vähentämiseen (EAKR:N painopiste 3). ESR -varoja kohdistetaan työllisyyteen ja työvoiman liikkuvuuteen (ESR:n painopiste 1) ja sosiaalisen osallisuuden ja köyhyyden torjuntaan (ESR:n painopiste 3). Tavoitteena on, että kaupunkien ja maaseudun asukkaat arvostetaan samanarvoisiksi kuntarahaa määritettäessä.

7.1 Suunnitelma rahoituksen jakautumisesta strategian painopistealueille

Kokonaisrahoituksen on suunniteltu alustavasti jakautuvan strategian eri painopistealueille seuraavasti.

PAINOPISTE	%	Euroa
Kylien palvelutoiminta ja maaseutuasuminen	25	1 500 000,00
Ihmisten hyvinvointi	10	600 000,00
Kestävä kehitys	10	600 000,00
Elinkeinot	20	1 200 000,00
Nuoret	10	600 000,00
Aktivointi (hallinto)	25	1 500 000,00
Yhteensä	100	6 000 000,00

7.2 Suunnitelma rahoituksen jakautumisesta hanketyypeille

HANKETYYPPI	%	Euroa
Hankerahoitus	50	3 000 000,00
Yrityusrahoitus	25	1 500 000,00
Aktivointi (hallinto)	25	1 500 000,00
Yhteensä	100	6 000 000,00

7.3 Rahoitusneuvottelut kuntien kanssa

Lopulliset neuvottelut alueen kuntien kanssa käydään rahoituksen varmistuttua siten, että kuntien sitovat päätökset osallistumisesta uuden ohjelmakauden kuntarahoitukseen saadaan ennen 2-hakuvaiheen päättymistä. Savonlinnan kaupungilta sekä Enonkosken ja Heinäveden kunnilta on saatu viime vuoden vaihteessa alustavat sitoutumiset mukana olosta uuden ohjelmakauden suunnittelussa ja rahoitusneuvotteluissa.